

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA INFRASTRUKTURY¹⁾**

z dnia 15 kwietnia 2004 r. w sprawie kursów doszktałających kierowców wykonujących transport drogowy
(Dz. U. 04.122.1269 z dnia 31 maja 2004 r.)

Na podstawie art. 39b ust. 7 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. Nr 125, poz. 1371, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) ramowy program kursu doszktałającego kierowców wykonujących transport drogowy, zwany dalej "kursem doszktałającym";
- 2) minimalny czas trwania kursu doszktałającego;
- 3) wzór zaświadczenia o ukończeniu kursu doszktałającego;
- 4) wzór rejestru osób przeszkolonych i wydanych zaświadczeń o ukończeniu kursu doszktałającego.

§ 2. 1. Ramowy program kursu doszktałającego kierowców przewożących rzeczy obejmuje:

- 1) część ogólną;
- 2) część dodatkową w zakresie przewozu rzeczy.
 2. Ramowy program kursu doszktałającego kierowców przewożących osoby obejmuje:
 - 1) część ogólną;
 - 2) część dodatkową w zakresie przewozu osób.

§ 3. 1. Ramowy program kursu doszktałającego kierowców, o których mowa w § 2, określa w części:

- 1) ogólnej - załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) dodatkowej w zakresie przewozu rzeczy - załącznik nr 2 do rozporządzenia;
- 3) dodatkowej w zakresie przewozu osób - załącznik nr 3 do rozporządzenia.

2. Przy ustalaniu szczegółowego programu kursu doszktałającego obejmującego zakres tematyczny przewidziany dla każdej części szkolenia, warunków i miejsca przeprowadzania kursu doszktałającego, wojewódzki ośrodek ruchu drogowego współpracuje z organizacjami zrzeszającymi kierowców i przewoźników drogowych o zasięgu ogólnokrajowym.

§ 4. 1. Kurs doszktałający kierowców przewożących osoby, w przypadku kierowcy posiadającego zaświadczenie o ukończeniu kursu doszktałającego kierowców przewożących rzeczy, obejmuje wyłącznie część dodatkową, w zakresie przewozu osób.

2. Kurs doszktałający kierowców przewożących rzeczy, w przypadku kierowcy posiadającego zaświadczenie o ukończeniu kursu doszktałającego kierowców przewożących osoby, obejmuje wyłącznie część dodatkową, w zakresie przewozu rzeczy.

§ 5. 1. Zaświadczenie o ukończeniu kursu doszktałającego otrzymuje osoba, która uczestniczyła we wszystkich przewidzianych ramowym programem kursu zajęciach, właściwych dla zakresu kursu doszktałającego.

2. Wzór zaświadczenia o ukończeniu kursu doszktałającego kierowców określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 6. Wzór rejestru osób przeszkolonych oraz wydanych zaświadczeń określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 7. 1. Minimalny czas trwania kursu doszktałającego dla kierowców, o których mowa w § 2, wynosi:

- 1) w zakresie części ogólnej - co najmniej 24 godziny lekcyjne zajęć teoretycznych i 35 minut zajęć praktycznych;
- 2) w zakresie części dodatkowej - co najmniej 6 godzin lekcyjnych zajęć teoretycznych i 4 godziny lekcyjne zajęć praktycznych.
2. Godzina lekcyjna zajęć teoretycznych trwa 45 minut, a godzina lekcyjna zajęć praktycznych trwa, z zastrzeżeniem ust. 1 pkt 1, 60 minut.
3. Czas trwania kursu doszktałającego w ciągu jednego dnia nie może przekroczyć 8 godzin lekcyjnych.

§ 8. Kurs doszktałający dla kierowcy **posiadającego świadectwo kwalifikacji** wydane przed dniem 1 stycznia 2002 r. obejmuje część dodatkową kursu doszktałającego w zakresie przewozu rzeczy albo osób.

§ 9. Traci moc rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 14 grudnia 2001 r. w sprawie kursów dokształcających kierowców wykonujących transport drogowy (Dz. U. Nr 150, poz. 1682 oraz z 2002 r. Nr 14, poz. 134).

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

- 1) Minister Infrastruktury kieruje działem administracji rządowej - transport, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Infrastruktury (Dz. U. Nr 32, poz. 302 oraz z 2003 r. Nr 19, poz. 165, Nr 141, poz. 1359 i Nr 232, poz. 2322).
- 2) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 89, poz. 804 i Nr 199, poz. 1671, z 2003 r. Nr 137, poz. 1302, Nr 149, poz. 1452, Nr 200, poz. 1953 i Nr 211, poz. 2050 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 97, poz. 962.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

RAMOWY PROGRAM KURSU DOKSZTAŁCAJĄCEGO KIEROWCÓW W ZAKRESIE CZĘŚCI OGÓLNEJ

§ 1. Szkolenie w zakresie części ogólnej kursu dokształcającego obejmuje następujące przedmioty:

Poz.	Nazwa przedmiotu	Liczba zajęć	
		teoretycznych	praktycznych
1	Racjonalne prowadzenia pojazdu	8 godzin	w zakresie § 2 ust. 1 pkt 5 15 minut pokazu wykonania manewrów + 20 minut zajęć indywidualnie z każdym słuchaczem
2	Stosowanie przepisów z zakresu ruchu drogowego i transportu drogowego	10 godzin	
3	Świadczenie usług	6 godzin	
4	Razem	24 godziny	35 minut

§ 2. 1. Przedmiot określony w tabeli w poz. 1 obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- 1) właściwości techniczne pojazdu, w tym:
 - a) układ przeniesienia napędu,
 - b) charakterystykę momentu obrotowego,
 - c) moc i jednostkowe zużycie paliwa,
 - d) zakres optymalnych warunków pracy silnika,
 - e) wykresy przełożeń skrzyni biegów;
- 2) hamowanie, ABS, zwalniacz, regulator prędkości, w tym:
 - a) charakterystykę podciśnieniowego hydraulicznego układu wspomagania hamulców,
 - b) ograniczenia używania hamulców i zwalniacza, łączne używanie hamulców i zwalniacza, sposoby ograniczania prędkości w różnych warunkach drogowych i atmosferycznych,
 - c) lepsze wykorzystywanie prędkości i przełożeń skrzyni biegów oraz bezwładności pojazdu, wpływ masy i rozmiarów pojazdu wraz z ładunkiem,
 - d) kontrole i przeglądy należące do obowiązków kierowcy, działania w przypadku uszkodzenia pojazdu;
- 3) zapobieganie wypadkom drogowym, w tym:
 - a) postrzeganie niebezpieczeństwa,
 - b) czynniki wpływające na wypadki, niebezpieczne warunki jazdy związane ze stanem nawierzchni, jazdą w dzień i w nocy, jazdą w koleinach, jazdą w tunelu, przy parkowaniu,
 - c) ogólne wymagania dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych, czynności, które należy podjąć po zaistnieniu wypadku;
- 4) zwracanie uwagi na innych uczestników ruchu, w tym:
 - a) zrozumienie intencji innego uczestnika ruchu drogowego,
 - b) czynniki specyficzne dotyczące innych uczestników ruchu (pojazdy wolnobieżne, pojazdy jednośladowe, piesi);
- 5) zawodowe manewrowanie pojazdem, w tym:
 - a) identyfikację przeszkód, przygotowanie do wykonania manewru,
 - b) siły działające na pojazd podczas jazdy,

- c) stabilność pojazdu i środek ciężkości,
 - d) widoczność, martwe pola, pole widzenia,
 - e) profesjonalne wykonywanie manewrów;
- 6) optymalizację zużycia paliwa.
2. Przedmiot określony w tabeli w poz. 2 obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:
- 1) podstawowe przepisy regulujące wykonywanie transportu drogowego i stosowanie w transporcie drogowym dokumentów i formularzy, w tym:
 - a) dokumenty, formularze umów i zaświadczeń wymagane przy wykonywaniu przewozu osób lub rzeczy na podstawie: ustawy o transporcie drogowym, umów międzynarodowych, konwencji,
 - b) znajomość zakresu działania organów i instytucji wydających dokumenty i formularze oraz pobierających opłaty w transporcie drogowym,
 - c) orientację w lokalizacji i warunkach funkcjonowania przejść granicznych;
 - 2) przepisy dotyczące ruchu drogowego, w tym:
 - a) ograniczenia i zakazy w ruchu drogowym,
 - b) zatrzymywanie i parkowanie, wykorzystywanie specjalnej infrastruktury,
 - c) bezpieczne odległości między pojazdami,
 - d) kontrole i sankcje;
 - 3) przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym:
 - a) przepisy o czasie pracy i odpoczynku kierowców w transporcie drogowym - specyfika, zasady stosowania,
 - b) sankcje za nieprzestrzeganie przepisów, w tym za niewłaściwe użytkowanie tachografu.

3. Przedmiot określony w tabeli w poz. 3 obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- 1) wiedzę i świadomość możliwych wypadków przy pracy, w tym:
 - a) kategorie wypadków przy pracy w sektorze transportu,
 - b) konsekwencje społeczne, materialne i finansowe;
- 2) nielegalną emigrację, w tym:
 - a) informacje ogólne, skutki dla kierowców, środki zaradcze,
 - b) zakres odpowiedzialności przewoźnika drogowego;
- 3) zasady ergonomiczne, w tym:
 - a) postawę i koordynację ruchów, ryzykowne ruchy i postawy ciała,
 - b) sprawność fizyczną, ochronę osobistą;
- 4) zdrowie, w tym:
 - a) wybór jedzenia, skutki spożycia alkoholu, narkotyków lub innych substancji mogących wpłynąć na zachowanie kierowcy, symptomy,
 - b) przyczyny i skutki zmęczenia oraz stresu, rolę przestrzegania cyklu praca - odpoczynek;
- 5) zachowanie w sytuacji krytycznej, w tym:
 - a) ocenę sytuacji, unikanie komplikowania skutków wypadku, wzywanie pomocy, udzielanie pierwszej pomocy, działania w przypadku pożaru,
 - b) zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim pasażerom,
 - c) podstawowe zasady sporządzania raportu z wypadku;
- 6) środowisko ekonomiczne w sektorze transportu, w tym:
 - a) miejsce i relacje sektora transportu w stosunku do innych dziedzin gospodarki, transport drogowy a inne dziedziny transportu, różnorodność sfer działania transportu drogowego (transport drogowy zarobkowy, przewóz na potrzeby własne, transport kombinowany),
 - b) organizację przedsiębiorstw transportowych i pomocniczej działalności transportowej,
 - c) specjalizację w transporcie,
 - d) zmiany w sektorze transportu (zróźnicowanie świadczonych usług, podwykonawstwo, spedycja, centra logistyczne);
- 7) wizerunek przedsiębiorstwa, w tym:
 - a) znaczenie wykonywania przez kierowcę usług na wysokim poziomie, rolę kierowcy, cechy osób, z którymi kierowca współpracuje, aspekty relacji interpersonalnych,
 - b) utrzymanie pojazdu, organizację pracy.

§ 3. 1. Zajęcia praktyczne rozpoczynają się po zakończeniu zajęć teoretycznych przewidzianych dla określonego przedmiotu.

2. Zajęcia określone w § 2 ust. 1 pkt 5 przeprowadza się na placach umożliwiających realizację programu szkolenia. Zajęcia te obejmują:

- 1) pokaz wykonania manewrów;
- 2) wykonanie przez słuchacza kursu zadań objętych zakresem pokazu.

ZAŁĄCZNIK Nr 2

RAMOWY PROGRAM KURSU DOKSZTAŁCAJĄCEGO KIEROWCÓW W ZAKRESIE CZĘŚCI DODATKOWEJ DLA PRZEWOZU RZECZY

§ 1. Szkolenie w zakresie części dodatkowej dla przewozu rzeczy obejmuje następujące przedmioty:

Poz.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin zajęć	
		teoretycznych	praktycznych
1	Zagadnienia ogólne dotyczące przewozu rzeczy	2	w zakresie § 2 ust. 1 pkt 1 - 3 godziny ; w zakresie § 2 ust. 1 pkt 2 - 1 godzina
2	Stosowanie przepisów z zakresu ruchu drogowego i transportu drogowego	3	
3	Świadczenie usług	1	
4	Razem	6	4

§ 2. 1. Przedmiot określony w tabeli w poz. 1 obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- 1) załadunek pojazdu oraz zabezpieczenie ładunku dotyczące kursu dokształcającego kierowców przewożących rzeczy, w tym:
 - a) siły działające na pojazd w ruchu,
 - b) kalkulację obciążenia pojazdu lub zespołu pojazdów, konsekwencje przeciążenia osi pojazdu, stabilność pojazdu i środek ciężkości,
 - c) dystrybucję ładowania, typy opakowań i palet,
 - d) wykorzystywanie tylnej platformy załadunkowej,
 - e) podstawowe kategorie ładunków wymagających zabezpieczenia, techniki zabezpieczenia ładunków, stosowanie pasów zabezpieczających, kontrolę urządzeń zabezpieczających, stosowanie wyposażenia przeładunkowego,
 - f) nakładanie i zdejmowanie plandeki;
- 2) techniki transportu rzeczy, w tym:
 - a) podstawowe kategorie towarów, które wymagają zabezpieczenia ładunku,
 - b) techniki mocowania również za pomocą lin i łańcuchów,
 - c) zastosowanie taśm mocujących; sprawdzenie urządzeń mocujących,
 - d) zastosowanie urządzeń transportu bliskiego,
 - e) zakładanie plandeki i jej zdejmowanie.

2. Przedmiot określony w tabeli w poz. 2 obejmuje w szczególności znajomość przepisów regulujących przewóz rzeczy:

- 1) licencje na przewóz rzeczy i ich rodzaje;
- 2) wypisy z licencji na przewóz rzeczy;
- 3) zezwolenia zagraniczne stosowane w międzynarodowym transporcie drogowym rzeczy;
- 4) zezwolenia na przejazd pojazdu (z ładunkiem lub bez ładunku) o masie, naciskach na oś lub wymiarach przekraczających wielkości określone w odrębnych przepisach.

3. Przedmiot określony w tabeli w poz. 3 obejmuje w szczególności zagadnienia dotyczące znajomości otoczenia gospodarczego transportu drogowego rzeczy i organizacji rynku:

- 1) transport drogowy w stosunku do innych rodzajów transportu (konkurencja, spedytorzy);
- 2) inną działalność w zakresie transportu drogowego (transport najemny lub za wynagrodzeniem, na własny rachunek, pomocnicza działalność przewozowa);
- 3) rodzaje przedsiębiorstw przewozowych;
- 4) różne specjalizacje w zakresie transportu.

§ 3. Zajęcia praktyczne rozpoczynają się po zakończeniu zajęć teoretycznych przewidzianych dla określonego przedmiotu.

ZAŁĄCZNIK Nr 3

RAMOWY PROGRAM KURSU DOKSZTAŁCAJĄCEGO KIEROWCÓW W ZAKRESIE CZĘŚCI DODATKOWEJ DLA PRZEWOZU OSÓB

§ 1. Minimalny czas trwania części dodatkowej dla przewozu osób ramowego programu kursu dokształcającego w zakresie przewozu osób określa się następująco:

Poz.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin zajęć	
		teoretycznych	praktycznych
1	Zagadnienia ogólne dotyczące przewozu osób	2	w zakresie § 2 ust. 1 pkt 3, 4, 6 i 7 - 4 godziny
2	Stosowanie przepisów z zakresu ruchu drogowego i transportu drogowego	3	
3	Świadczenie usług	1	
4	Razem	6	4

§ 2. 1. Przedmiot określony w tabeli w poz. 1 obejmuje w szczególności następujące zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa pasażerów i komfortu jazdy:

- 1) odpowiedzialność kierowcy;
- 2) przewóz dzieci;
- 3) kontrolę przed odjazdem;
- 4) prawidłową ocenę wzdłużnych i poprzecznych ruchów pojazdu;
- 5) taktowne uczestnictwo w ruchu;
- 6) położenie na jezdni;
- 7) łagodne zakończenie hamowania;
- 8) wykorzystanie właściwej infrastruktury (ogólnodostępne obszary, drogi komunikacyjne zastrzeżone dla konkretnych uczestników ruchu);
- 9) właściwą ocenę priorytetów pod względem bezpiecznego kierowania pojazdem oraz spełnienia innych zadań nałożonych na kierującego;
- 10) zachowanie wobec pasażerów;
- 11) szczególne okoliczności związane z przewozem pewnych grup pasażerów (inwalidzi, dzieci).

2. Przedmiot określony w tabeli w poz. 2 obejmuje w szczególności znajomość przepisów regulujących przewóz osób:

- 1) przewóz szczególnych grup osób (inwalidzi, dzieci);
- 2) urządzenia bezpieczeństwa w autobusach, pasy bezpieczeństwa, obciążenie pojazdu;
- 3) licencje i ich rodzaje, wypisy z licencji, zezwolenia i ich rodzaje, wypisy z zezwoleń;
- 4) zezwolenia zagraniczne stosowane w międzynarodowym transporcie drogowym osób;
- 5) formularz jazdy wymagany przy wykonywaniu przewozów okazjonalnych lub wahadłowych, a także przewozów na potrzeby własne w międzynarodowym transporcie drogowym osób.

3. Przedmiot określony w tabeli w poz. 3 obejmuje w szczególności zagadnienia dotyczące otoczenia gospodarczego przewozu drogowego osób i organizacji rynku:

- 1) przewóz drogowy osób w stosunku do innych rodzajów transportu osobowego (kolej, samochody prywatne);
- 2) inne rodzaje działalności związanej z przewozem drogowym osób;
- 3) przekraczanie granic (transport międzynarodowy);
- 4) rodzaje przedsiębiorstw transportowych.

§ 3. Zajęcia praktyczne rozpoczynają się po zakończeniu zajęć teoretycznych przewidzianych dla określonego przedmiotu.

ZAŁĄCZNIK Nr 4

WZÓR Zaświadczenie nr

data wydania

(nazwa jednostki)

Zaświadczenie nr¹⁾

o ukończeniu kursu dokształcającego kierowców przewożących rzeczy/osoby²⁾

Pan(i)
(nazwisko) (imię)

Nr PESEL/Data urodzenia

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

³⁾

posiadający(a): prawo jazdy kategorii.....⁴⁾ nr

odbył(a) szkolenie na kursie dokształcającym nr, obejmujące:

część ogólną²⁾

część dodatkową dla przewozu rzeczy²⁾

część dodatkową dla przewozu osób²⁾

Poz.	Kategorie ⁴⁾	Data rozpoczęcia szkolenia	Data zakończenia szkolenia	Liczba godzin zajęć	
				teoretycznych	praktycznych
	1	2	3	4	5
1					
2					

Objaśnienia:

.....
(podpis i pieczęć dyktora)

¹⁾ Wpisać kolejny numer zaświadczenia bazy przez numer kursu.
²⁾ Niepotrzebne skreślić.
³⁾ Datę urodzenia można wpisać tylko osobom, które nie mają żadnego numeru PESEL.
⁴⁾ Wpisać oznaczenia literowe kategorii prawa jazdy.

ZAŁĄCZNIK Nr 5

WZÓR

Rejestr osób przeszkolonych oraz wydanych zaświadczeń

Nazwa jednostki prowadzącej szkolenie

Kurs doszkalający kierowców przewożących rzeczy /osoby^{*)}

Lp.	nr kursu ^{**)}	data rozpoczęcia	data zakończenia	imię i nazwisko	nr PESEL/data urodzenia ^{***)}	kategoria i nr prawa jazdy	nr zaświadczenia	data wydania
	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								

Zatwierdzam

.....
podpis i pieczęć dyrektora

Objaśnienia:

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

^{**)} Numer kolejny kursu łamany przez dwie ostatnie cyfry roku, przy czym numer ten poprzedza się:

- a) literami RP, jeżeli zajęcia obejmowały część ogólną i dodatkową dla przewozu rzeczy,
- b) literami RD, jeżeli zajęcia obejmowały część dodatkową dla przewozu rzeczy,
- c) literami OP, jeżeli zajęcia obejmowały część ogólną i dodatkową dla przewozu osób,
- d) literami OD, jeżeli zajęcia obejmowały część dodatkową dla przewozu osób.

^{***)} Datę urodzenia można wpisać osobom, które nie mają nadanego numeru PESEL.